

PAMĚTNÍ KNIHA

obce *Řečice*

Založena r. *1922.*

První listů 196.

v Řečici dne 1. ledna 1923.

J. Filip
člen

28. října 1918 — kdy vlasti naši
krácely dějiny — kdy česká hrud zase
volně vdechla svěží vduch z 300 let
poroby osvobození vlasti —
— věnována jest tato pamětní kniha

PLÁN obce ŘEČICE.

Dle
obec.katastr.mapy
roku 1923.

Měřítko:

Obec Řečice rozkládá se na ss v d na
východním úpatí kopce Uhlumku (644 m n.m) v údolí
malého potoka Hliněnského.

Dle sčítání lidu v roce 1921 má Řečice 612
obyvatelů. Z toho: mužského pohlaví a ženského.
Náboženství

Domů čítá r. 1921 celkem 99 i s mlýnem na „Tálích“
na řece Dobručce.

Život veřejný se soustřeďuje v několika spolcích.
Jsou to: Sbor dobrovolných hasičů, osvětová komise, kte-
rá spravuje obecní veřejnou knihovnu, Omladina a
Lidová Jednota.

Ve znaku má Řečice stojícího berana.

Celá obec je rozdělena na několik částí, označených
svými jmény. První část sluje „Předina“. Na půdorysu
varu velké podkory rozloženo jest 16 selských statků
a 2 „familie“. Na špičce této podkory stojí dům
nazývaný „rychta“. Rudova tato v dřívějších dobách byla
nepochybně sídlem rychtáře a název její se dodnes docho-
val.

Selské statky, obecní vane, grunty, svým rozlože-
ním ohraničují náves. Skoro uprostřed ní stojí malá,
síníelem krytá kaplička s jedním vankem. Půdo-
rys její je čtverec o straně 3,5 m. Vnitřek její jest velmi
chudobný. Na více nachází se letopočet 1877. Nepochyb-
ně byla asi tehdy opravována. U ní, mezi dvěma kaštaný
stojí obecní pískovcový kůr.

Na horní části návsi, hned za kapličkou, stojí ještě

domkařských chalup. Většinu spodní části zabírá rybník

Směrem jižním, podél cesty k Bohdalci, protéká se. Jedina "v. Příhony." Směrem západním, vedle, rychlý, vychází cesta k Hodiškovu. Směrem opačným, na východ, jde cesta na silnici ku škole a Svratce. Směrem v. v. s. uličkou mezi čís 59 a 2 spojena jest. Jedina "s malým prostanstvím rvaným na. Starém dvoře." Odtud vychází ulice do. Dvora "a na. Výpustek". Výpustek je část podél potoka, rovněž s rybníkem. Nad. Výpustkem stojí. Dvůr. Tento protínal též ke klášteru pátářskému jak i celá vesnice, ale mívá též i svoje páný. Z nich jsou známi: Hrb. Peš. a Řečice, Olmír a Mikuláš Moučka. (Pramen: Dr. Dvoř. Dějiny kláštera a města Žďáru 1903.)

Pů silnici s. Dobrové do Žďáru stojí drobnější obecní škola. Na ulici se. Starého dvora "do. Dvora" stojí obecní chudobinec, při něm jest hasičské skladiště.

Jediná dosud silnice spojuje Řečici s Dobrovou a Žďárem. Na, ní východně, leží Račesínská Svratka, kamě je Řečice připravena (Vzdálena něco přes 1 km.). Jest zde i poštovna a odtud dochází do Řečice listonos. Směrem s. s. v. leží Petrovice 3 km a okresní Nové Město na Moravě. Vzdáleno je asi 4 km a Řečice je s ním spojena dosud jen cestou vozovou přes Petrovice, ale snad v dohledné již době bude postavena silnice.

V obci jsou 2 hostince, 2 obchody smíšeným zbožím, 1 překoi, 2 kovárni atd. Nejvíce však je zde pastoupeno obilnictví.

Správcem školy jest řidič učitel Bedřich Mička, křídlní učitelka st. Alibeta Kociánová.

Starostou obce je Vitek Josef čp. 17.

Vznik a vývoj Řečice.

V dávných dobách, pokud sahaly hory, poměří českomoravské pokryto bylo daleko široko mohutnými hvozdy. Byl to prales a hvůl přirozenou hradbu zemskou. Jen vlastními sterkami, prokletými v tomto pralesi, možno bylo do semě vcházeti a ~~na~~ ni vycházeti.

Jednou z nejstarších řek byla Libichá, a celý újezd nazýval se Libichý. Sterka tato spojovala hrad Láslavský s Jemenským. Zlisko ní pak vznikla sterka Hrabusko-Jihlavská a konečně třetí cesta kupcecká, spojující Čechy s Moravou.

Až do nastoupení Soběslava I. r. 1125 byl Libichý les majetkem seměpanským, a v něm již v té době, v průběhu sterek neb blísko nich vznikaly monice. Porději ^{neklau} satoril i klášter řádský, satorěný v r. 1253 Bořkem z Obřan. (Dr. Proš: Dějiny kláš. a města Žďáru.)

Do této doby snad nejurčitěji možno položit i vznik Řečice, a jest pro to nejpodstatnější doměnka. Procházelať tudy, neb snad v největší blízkosti cesty z Čech do Moravy, od Skařku k Záhoví a tímto směrem musela míjet místo, kde stojí Řečice.

(Prof. Líbánek: Průvodce po žďár. horách)

Určitejších ráznamů bohužel nemáme. První přesný ráznám jest až z r. 1366, kdy se Řečice uvádí již jako vs. (Dr. Proš: Děj. kláš. a města Žďáru)

Původ Řečice sahaleň jest rouškou, která se dá nesnadno odhaliti. Jediný pramen, dle něhož si možno aspoň částečně udělati obráz jejího vývoje, jest pověst a paměti lidí, které se dochovály a jest opravňující naděje, že doměnka tato není pravdy daleka. Rychlejšímu jejímu rozvoji napomáhala asi okolnost, že se zde pálilo dřevěné uhlí, stopy čehož se zde dosud nacházejí a pak baričný řekový pudy, která se sem však jen dovážela a zde baričila v místech která se

dosud na „Hamič“ a v „Hamišských“ naryjeví. Trá-
tato leží na cestě k Těchovicím.

První zde stával dvůr a rozložen byl na prost-
ranství dosud naryjevaném na „Starém dvoře“, klenčí v
místech nynějšího čísla. Dvůr tento během času však
zanikl. Ze zde budova rozsáhlých rozměrů existovala, po-
kruží vykopané základy, na něž se přišlo kopáním nových
základů při přestavbě čísla 2. Zakladatel není ovšem
znám. Za se však souditi je jasně jeho i vesnice byl
nějaký samostatný pán který ani dvůr ani ves kláš-
teru nedaroval, neboť se v urbáři kláštera řádského
z r. 1407 nenachází ani Sratha v seznamu jeho již jest.
Těcioc mu náležela až dle urbáře z r. 1483. Kdo mu ji
daroval není známo. (Z. Pos. Dej. kl. a m. Žitau.)

Nejbližší budova u dvora stojící byla nynější čísla,
a stávala původně rovnoběžně s číslem 3. Byla dřevina
a bydlel v ní šafář.

Zde pak v řadě zanikaly ostatní budovy, nynější
selské statky, až po číslo 9, které bylo asi majetkem dvo-
ru. Bydlel tam snad nějaký pánův přírůbec. Odtud
se po druhé straně směr obrací opět až k číslu 18. číslu.
Jsou to zas vesměs selské usedlosti. Byly to ještě do
nedávna úplně dřevěné budovy; až po požárech po-
stavěny zděné, jen u čísla 17 jeho nachází se dosud
jedna stěna obydlí dřevěná.

Další čísla jsou již jen farmy a počínají čís 19.
které s čís 20. jsou již na „Přehonech“. Čís 19. však zde
požárem z 1914 zaniklo. Čís 21 posunuto jest zase zpět
k návsí. Zde bydlel asi hájník. Jméno toto se zde do-
sud udrželo. Čís 22 a 23 uzavírají náves na spodním
konci.

Na protější straně protoka stojí bývalá par-
ská kovářna (čís 24). Jest to již jen jediná budova
která se dochovala v původním páru.

Na čtvercovém půdorysu jest sroubená se dřeva,
šindelová střecha se všech čtyř stran sblíhá se

ve spíci v níž je komin. Celá budova působí dojmem starožitnosti. Blíko ní stojí bývalá panská hospoda (č. 25) svoji stavbou též starší dobu připomínající. Poredeji pak vznikla u dvora ještě pohodna („rasovna“).

Všechny stavby patřící ke dvoru, i rychta, postaveny byly ve slohu v kterém se dochovala tato bývalá kovárna ale po porážkách byly vesměs jinak přetvořeny.

Další stavby vznikaly již podél potoka a byly, jak dosud všechny ostatní, vesměs dřevěné. Byly od sebe poměrně dosti daleko vzdáleny. Poslední chalupa v smí-
něném směru jest čís. 30. kde se dosud u. Konečných žije.

Na to byl původní dvůr nějakým způsobem zni-
čen. Mohlo se tak stát v dobách husitských kdy by-
la v blízkosti Řečice se nacházející ves Hrankov rozbořena
(asi r. 1432) a více postavena nebyla (Dro: Fj. kl. a m. Žďáru.)

(Ve tato stávala asi km od Řečice směrem k
Bohdalci, asi na místě které se dosud. Na Staré Řečici
nazývá.)

Konečně mohl být zničen ve válce třicetileté, kdy
Švédové podrovnali ve Žďáře, vhlí se na okolní vesnice na-
dali a palili. Obyvatelstvo bez ohledu na věk a pohlá-
ví skutečným způsobem mučili, by z nich dornání vy-
mutili, kam ukryli svůj majetek.

V ledných a hrůzoplých časech těchto ležely
kolem vsí venkovské osady ředářského okolí vypa-
leny a spustošeny, jich obyvatelé, kteří nepříteli uni-
kli ukrývali se ukrutlivě v nejhlubších lesích neb
v neprostupných roklicích (Dro: Fj. kl. a m. Žďáru.).

Po válce třicetileté, dle katastrofy r. 1669 (lanský
ryptík) bylo v Řečici 16 usedlostí. Jsem to nyní asi
seloské statky. Jest jich nyní 17 ale čís. 1 vzniklo asi

v době pozdější.

Dvůr nový však již nebyl postaven na starém místě. Bylo proto vyhledáno místo jiné a postaven v rozsáhlejších rozměrech. Tyto budovy, každá určená svému účelu postaveny do čtverhranu uzavírají mezi sebou prostranství. Vysoká a mohutnější sloužila za obydlí a kanceláře. Ostatních byly stále, světlé a stodoly.

Na původním místě dvora zřízeno bylo skladiště a obydlí skladníka, který měl pak klíče i od výpek konšpičenských. Odtud vzniklo jméno budovy „spřecháma“, nyní však již upomínané. Tento grunt nabyl polnosti od čís. 7.

Nový dvůr dostal číslo 31.

Zvolna pak vznikaly další chalupy. V době této byl prány postaven mlýn na púdi která patřila k čís. 7. a byla směřována prány za louku ranou. Žleb, kterou klášter prodal r. 1484 Hlboví Pěšovi z Řečic^{*)} Jedná se asi o louku nacházející se při pilnici z Hodišova do Obyčtova, která ještě do nedávna k usedlosti čís. 7 patřila a pro svůj tvar rána byla „Hásovy kalhoty“.

R. 1761, dle lucránského katastru, bylo v Řečici již 24. usedlostí^{**)}. Ostatní chalupy sloužily za obydlí panského rolného lidu.

V době panování Josefa II., na příměru dvorního rady Raaba, rozdělena byla část císařských, panských, obecních i nadačních statků za mírný vědciň plat osadníkům, zvaným „familiantům.“ (Z. Hněv: *Lucránský územní úřad*.)

Na základě tohoto systému r. 1790 byl rozdělen i dvůr v Řečici mezi 18. rodin, jejich jména byla r. 1820. Dočekal, Doležal, Dřelka, Hlavánek, Janča, Kaláb, Kleinat, Kocian,

*) Z. Hněv: *Lucránský územní úřad* a město Řečic. R. 1903.

**) Zemský archiv v Brně: *Katastr lucránský* z r. 1761.

Loukova, Marek, Hliska, Hlilčka, Růžička, Liška, Li-
stáček, Thoman, Vejnoska, Vrba. (Horavský remský archiv.)

Malíka o výnosu poremků.)

Do této doby bylo v Řečici 43. číslo konečné.

Až do vlády Josefa II. byla asi všude púda v rukou dvorů-
rychtářů, neboť na kontribučenském fondu, který na něho
vznikl, mají rájem pouze čísla od 3. do 18., pak až 32. a 33.
a celkové výměry 593 jiter 954 sáhů. (Kontribučenská rážba v H. Potrovi)

Ostatní byli asi panské přerenci, kterým pak byla přidělena pú-
da panská a tak povstaly families. Těch jest a k nim při-
bylo pak ještě 16 families ve dvore. Ostatní lid byl robotný,
rusením roboty pak uvolněný a púdu riskoval koupí od sel-
ských uvolněných, a tím zároveň malýval převa na příslušný
podíl kontribuč. fondu.

Před r. 1842 měla Řečice již 79 domů a 594 obyvatel.
(Horavský remský archiv.)

Ke sčítání lidu r. 1921 měla již 99 domů a 612 obyv.

Viděl 9/5 25

Jo. Horavský
okresní
školodovce.